

Ρητορική μίσους- Διαδικτυακός εκφοβισμός- Προγράμματα πρόληψης φαινομένων βίας στο σχολικό περιβάλλον

Καρέλα Χριστίνα, ΠΕ23, Ψυχολόγος, ΣΔΕΥ 3ου Ειδικού Δημ.Σχ. Πατρών

Μαυρόγιαννη Θεώνη, Ψυχολόγος - ΕΔΙΠ Τμήμα Επιστημών της
Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας Πανεπιστήμιο Πατρών

Τσαγκανέλια Αλεξάνδρα, ΠΕ23, Ψυχολόγος, 1ο ΚΕΔΑΣΥ Αχαΐας.

Bots Moderators Lawmakers Videos
Users Social Media Threats Identity Race
Ethnicity ONLINE Report
Software Increase
Police Spread HARASSMENT Doxing
Hate Speech Anonymous Trolling Filters
Awareness Algorithms Unsafe Rage
Posts Cyberbullying Hate Crimes AI
Targeted Gender Abuse Internet

01

Βία:

**Οικογένεια- Σχολείο-
Κοινωνία**

Η σύνδεση της βίας με την οικογένεια, το σχολείο και τη κοινότητα-κοινωνία

- Ας αναστοχαστούμε ποια είναι τα πρότυπα της συμπεριφοράς για τις/τους μαθήτριες/ -τές;
- Ποια είναι η επίδραση της βίας της κοινωνίας στα παιδιά και στους εφήβους;

Πρόληψη της βίας

- Παρέμβαση στο περιβάλλον που μεγαλώνουν τα παιδιά: προστασία, έλεγχος και υποστήριξη
- Παρεμβάσεις στην οικογένεια
- Παρεμβάσεις στο σχολείο

❖ Για να υιοθετήσουν πρακτικές πρόληψης οι οικογένειες και τα σχολεία χρειάζονται υποστήριξη

Πρόληψη στο σχολικό περιβάλλον

Έχει το σχολείο ρόλο διαπαιδαγώγησης;

Έννοιες για Αναστοχασμό

- Εξουσία
- Συναισθηματική αποστασιοποίηση
- Ανταγωνισμός

Υπάρχει συναισθηματική αποστασιοποίηση στο σχολείο;

- Πόσες/οι εκπαιδευτικοί θα δουν και θα μιλήσουν στο παιδί που είναι απομονωμένο;
- Τι θα αισθανθούν οι ίδιες/οι;
- Τι θα του πουν;

Παράγοντες που συμβάλλουν στην ενίσχυση βίας

- Σχολική αποτυχία: Οι ακαδημαϊκές δυσκολίες προκαλούν συναισθήματα απογοήτευσης, κατωτερότητας, θυμού και επιθετικότητας που σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες μπορούν με τη σειρά τους να οδηγήσουν στην εκδήλωση βίας
- Η αδυναμία από την πλευρά του σχολείου και των εκπαιδευτικών να αποσαφηνίσουν και να επιβάλλουν ξεκάθαρους κανόνες και όρια, κυρίως όμως αδυναμία να αποσαφηνίσουν τις προσδοκίες τους σε σχέση με την επιθυμητή συμπεριφορά
- Ακατάλληλες προσδοκίες που οφείλονται σε στερεότυπες αντιλήψεις εξαιτίας αρνητικών συμπεριφορών του παιδιού
- Αποτυχία από την πλευρά του σχολείου και των εκπαιδευτικών να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μαθητή/τριας

Παράγοντες που συμβάλλουν στην ενίσχυση βίας

- Άκαμπτη αντιμετώπιση των μαθητών/τριών και των προβλημάτων τους
- Ασυνεπής και αντιφατική διαχείριση των προβλημάτων συμπεριφοράς – έλλειψη οργανωμένης και σταθερής αντιμετώπισης, ασυνεπής χρήση επιπτώσεων ή χρήση ακατάλληλων τιμωριών
- Η υπερβολική εστίαση στη διδακτική διαδικασία
- Αποτυχία κατάλληλης πλαισίωσης των παιδιών σε ακαδημαϊκό επίπεδο (ασαφείς οδηγίες, ακατάλληλα αναλυτικά προγράμματα, αναποτελεσματικές διδακτικές στρατηγικές κλπ)
- Ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας του σχολείου
- Το αρνητικό σχολικό κλίμα

Προστατευτικοί παράγοντες

- Η ενίσχυση των διαπροσωπικών σχέσεων και η παροχή ευκαιριών στα παιδιά να αναπτύξουν τις ικανότητές τους επιφέρουν καλύτερα αποτελέσματα σε ακαδημαϊκό επίπεδο και συγχρόνως μειώνουν τις αντικοινωνικές συμπεριφορές τους
- Η δημιουργία δεκτικού, ενισχυτικού και ισορροπημένου κλίματος στη τάξη που σημαίνει απουσία σοβαρών συγκρούσεων μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών
- Η δημιουργία αισθήματος εμπιστοσύνης στους/στις μαθητές/τριες

Προστατευτικοί παράγοντες

- Η αναγνώριση της αξίας του κάθε παιδιού από τους/τις εκπαιδευτικούς δίνουν στα παιδιά το κίνητρο για ενσωμάτωση
- Η πλαισίωση και ο αποφασιστικός έλεγχος της συμπεριφοράς των μαθητών/τριών - επιβολή ορίων
- Η θεσμοθέτηση και η διδασκαλία σαφών κανόνων με σταθερή αναφορά στους κανόνες αυτούς
- Η οργανωμένη και δομημένη διαχείριση της δυναμικής της τάξης με ευέλικτες στάσεις και στρατηγικές

Προστατευτικοί παράγοντες

- Η θετική αναγνώριση παρά η σωφρονιστική διάθεση (επιβράβευση για τις θετικές προσπάθειες, υπευθυνοποίηση του παιδιού μέσα από πρωτοβουλίες, ενίσχυση της σχέσης εκπαιδευτικού-παιδιού, ενίσχυση της θετικής εικόνας του απέναντι στους/στις συμμαθητές/τριες)
- Ο διαχωρισμός της πράξης από το άτομο που τη διαπράττει
- Ο έπαινος όταν επιδεικνύεται θετική συμπεριφορά θα πρέπει να είναι πιο συχνός από την επίπληξη.
- Η αποφυγή αντιπαράθεσης και αγώνων υπερίσχυσης
- Η χρησιμοποίηση επικοινωνίας που διέπεται από σεβασμό και όχι από ταπείνωση

Προστατευτικοί παράγοντες

- Αξίες όπως η αλληλεγγύη, η ανεκτικότητα, η ισοτιμία, η κατανόηση της διαφοράς απαιτείται να τοποθετηθούν στο προσκήνιο της σχολικής ζωής ενάντια στο μίσος, τη βία, την ξеноφοβία και το ρατσισμό.
- Αν θέλουμε να βοηθήσουμε τα παιδιά, θα πρέπει να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τη λειτουργία της κοινωνίας μας.
- Εκπαίδευση των παιδιών στην ενσυναίσθηση, στην επικοινωνία, στις κοινωνικές δεξιότητες, στη διαχείριση θυμού, στον αυτοέλεγχο, σε τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων, σε τεχνικές παρέμβασης και υποστήριξης των άλλων, στην εκμάθηση διεκδικητικών τρόπων συμπεριφοράς (μέσα από βιωματικές προσεγγίσεις).

Ας αναστοχαστούμε:

- Οι μαθήτριες/τές βιώνουν την τάξη ως ένα ασφαλές μέρος ή αισθάνονται ανταγωνισμό από τις/τους συμμαθήτριες/τές και από τις/τους εκπαιδευτικούς;
- Τα παιδιά φτάνουν στην τάξη εξαντλημένα; Θυμωμένα; Στρεσαρισμένα;
- Οι σχέσεις μέσα στη τάξη χαρακτηρίζονται από φιλίες; Εχθρότητες;

Μια τάξη με θετικό κλίμα:

- Εμπνέει
- Θέτει προκλήσεις
- Υποστηρίζει
- Προσφέρει ασφάλεια
- Ενθαρρύνει τη συμμετοχή
- Διαπνέεται από σεβασμό
- Είναι μια κοινότητα μαθητών

Στοιχεία που αποκλείουν τη βία

- Η καλή επικοινωνία
- Οι καλές σχέσεις
- Η αυτοεκτίμηση
- Η ενθάρρυνση
- Η συναισθηματική υποστήριξη
- Η δημιουργικότητα
- Η αυτονομία
- Η αποδοχή της διαφορετικότητας

Προγράμματα πρόληψης

Τα προγράμματα που έχουν περιορισμένη διάρκεια και δεν προβλέπουν ανατροφοδότηση, έχουν ελάχιστες έως μηδενικές πιθανότητες να έχουν αποτελέσματα

Προγράμματα πρόληψης

- Τα προγράμματα πρόληψης αφορούν την απόκτηση στάσεων και συμπεριφορών σεβασμού προς τους άλλους και ταυτόχρονα την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοπροστασίας, διεκδικητικότητας και ψυχικής ανθεκτικότητας.
- Το πλεονέκτημα των προγραμμάτων που εφαρμόζονται στα σχολεία είναι ότι προσεγγίζονται όλα τα παιδιά και μέσα από αυτά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους, να αναγνωρίζουν τις απόψεις των άλλων και να δημιουργούν θετικές σχέσεις.

Αξίες Ζωής

- **Σεβασμός:** το να βλέπουν τους/τις άλλους/ες σαν ίσους/ες και να αποδέχονται τα δικαιώματά τους.
- **Ελευθερία:** το να μπορούν να επιλέγουν και να ενεργούν σύμφωνα με τα “πιστεύω” τους, να λένε τη γνώμη τους και να εκφράζονται με τον δικό τους τρόπο.
- **Αυτογνωσία:** το να έχουν κατανόηση του εαυτού τους.
- **Αυτοεκτίμηση:** το να αισθάνονται καλά για τον εαυτό τους.
- **Αυτοαποδοχή:** το να δέχονται τον εαυτό τους όπως είναι.
- **Αποδοχή:** το να αποδέχονται και να σέβονται εκείνους που διαφέρουν από τους/τις ίδιους/ες.
- **Ενσυναίσθηση:** το να έχουν την ικανότητα να μπαίνουν στη θέση ενός άλλου ανθρώπου και να αισθάνεται αυτό που αισθάνεται και εκείνος.
- **Ευγένεια:** το να συμπεριφέρονται με καλούς τρόπους στους άλλους.

Τεχνικές

- Παιχνίδι ρόλων
- Μελέτη περιπτώσεων
- Καταιγισμός ιδεών
- Προβολή βίντεο
- Εικαστικά μέσα (ζωγραφική, κολάζ)
- Μικροομαδικές και ομαδικές εργασίες
- Συζήτηση
- Ασκήσεις χαλάρωσης
- Παρουσίαση συμπερασμάτων

Βιωματικά εργαστήρια

- Αξίες ζωής
- Αυτογνωσία
- Εκφοβισμός στο σχολείο και στο διαδίκτυο
- Διεκδικητική συμπεριφορά
- Διαπροσωπικές σχέσεις
- Διαχείριση συναισθημάτων
- Επίλυση συγκρούσεων

Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί για να διασφαλιστεί ότι τα σχολεία έχουν επίκεντρο τη δικαιοσύνη και την ισότητα;

- Κάθε παιδί αξίζει το δικαίωμα να ανατρέφεται με αντιρατσιστικό τρόπο και να αποκτήσει ενσυναίσθηση
- Δημιουργία κουλτούρας υπευθυνότητας, συνηγορίας και ακτιβισμού
- Είναι απαραίτητο να μάθουν οι μαθήτριες/τές να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και τους συνομηλίκους τους μέσω της συνηγορίας και του ακτιβισμού
- Μόνο αν δημιουργήσουμε οικογένειες, σχολεία και κοινότητες που λειτουργούν με τις αξίες της δικαιοσύνης, του σεβασμού και της ισότητας, θα αντιμετωπίσουμε τη βία

02

Ρητορική του μίσους

Αναστοχασμός

- Πρέπει να μπορούμε πάντα να λέμε οτιδήποτε θέλουμε;
- Μήπως θα έπρεπε να μπαίνουν όρια στο τι μπορούμε να πούμε, για τις σκέψεις και τα πιστεύω μας;
- Τι είδους γλώσσα θα παραβίαζε τα δικαιώματα των άλλων;
- Τι είδους γλώσσα θα παραβίαζε τη φήμη των άλλων;

ΑΡΘΡΟ 13

1. Το παιδί έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών και ιδεών οποιουδήποτε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, υπό μορφή προφορική, γραπτή ή τυπωμένη, ή καλλιτεχνική ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής του.

2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι:

- α) Για το σεβασμό των δικαιωμάτων και της υπόληψης των άλλων ή
- β) Για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών.

Το Άρθρο 13 από τη ΣΔΠ δίνει σε ένα παιδί το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης αλλά **απαγορεύει ιδιαίτερα την έκφραση που παραβιάζει τα δικαιώματα και τη φήμη των άλλων.**

1^η Δραστηριότητα: Λέξεις που πληγώνουν

[http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/527B90AA37F05CFFC225834E0043258C/\\$file/Compasito,%20%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B7%CC%81%20%CE%A0%CF%85%CE%BE%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B1.pdf](http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/527B90AA37F05CFFC225834E0043258C/$file/Compasito,%20%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B7%CC%81%20%CE%A0%CF%85%CE%BE%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B1.pdf), σελ 205

1. Μεταβείτε στον σύνδεσμο <https://padlet.com/christinekarela/gueiphfcb0bk1cit>
2. Γράψτε πικρόχολα σχόλια που ακούσατε από άλλους ανθρώπους να λένε για τα παιδιά/ νέες/-ους ή ονόματα που λένε τα παιδιά το ένα στο άλλο, τοποθετώντας τα στην κατηγορία της κλίμακας που πιστεύετε ότι ανήκουν (από “εξαιρετικά οδυνηρά” έως “πειράγματα/ παιχνιδιάρικα”)

‘Πειράγματα/ Παιχνιδιάρικες/ Μη οδυνηρές	‘Λίγο οδυνηρές/ Ταπεινωτικές’	‘Μέτρια οδυνηρές/ Ταπεινωτικές’	‘Πολύ οδυνηρές/ Ταπεινωτικές’	‘Εξαιρετικά Οδυνηρές/ Ταπεινωτικές’

5. Έπειτα ζητήστε από όλους να εξετάσουν τον τοίχο σιωπηλά. Συνήθως οι ίδιες λέξεις θα παρουσιαστούν πολλές φορές και σχεδόν πάντα βαθμολογούνται με διαφορετικούς βαθμούς σοβαρότητας.

Απολογισμός και Αξιολόγηση

1. Όταν τα παιδιά καθίσουν ξανά κάτω, ρωτήστε τους τι έχουν παρατηρήσει, καθοδηγώντας την ανάλυση τους με ερωτήσεις όπως αυτές:
 - α. Μήπως μερικές λέξεις εμφανίστηκαν σε περισσότερες από μια στήλες;
 - β. Γιατί πιστεύετε μερικοί άνθρωποι πίστεψαν ότι μια λέξη δεν ήταν οδυνηρή ενώ άλλοι πίστεψαν ότι ήταν οδυνηρή και ταπεινωτική;
 - γ. Έχει σημασία το πώς ειπώθηκε μια λέξη; Ή από ποιον ειπώθηκε;
 - δ. Γιατί οι άνθρωποι χρησιμοποιούν λέξεις σαν κι αυτές;
 - ε. Μήπως το να πληγώνουμε άλλους ανθρώπους χρησιμοποιώντας λέξεις είναι μια μορφή βίας; Γιατί;

«Πουτ@...θα σε βιάσω αύριο στις 9μμ. Να συναντηθούμε κοντά στο σπίτι σου;»

«Δε σας θέλουμε εδώ, μείνετε στη χώρα σας και καταστρέψτε αυτήν, όχι τη δική μας!!!!»

Η ρητορική μίσους αφορά άτομων ή ομάδων βάσει *απομεινών χαρακτηριστικών* όπως η θρησκεία, η αναπηρία, το φύλο, η ηλικία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός κ.α. Η ρητορική μίσους είναι **επίθεση στην ταυτότητα**. Ο θύτης δεν επιτίθεται στο θύμα για κάτι που κάνει αλλά για κάτι που είναι.

Στόχος είναι να πλήξει, να υποβιβάσει, να καθυβρίσει, να ταπεινώσει, να πληγώσει, να διασύρει, να περιθωριοποιήσει, να χλευάσει, να εμπόσει.

«Εάν είσαι ομοφυλόφιλος, βρες θεραπεία. Μετά γύρνα στο ανθρώπινο είδος.»

«Είσαι ένας χαζο****. Η μάνα σου είναι μαύρη και ο πατέρας σου βιαστής»

Μισαλλόδοξος λόγος

π.χ. γραπτός ή/και προφορικός λόγος, εικόνες, τα βίντεο, τέχνη- τραγούδια και κάθε είδους δραστηριότητά στο διαδίκτυο κ.α.

Σύμφωνα με τον ορισμό της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, με τον όρο **μισαλλόδοξος λόγος** (hate speech) νοείται «*κάθε μορφή έκφρασης που διαδίδει, υποκινεί, προωθεί ή δικαιολογεί το ρατσιστικό μίσος, την ξενοφοβία, τον αντισημιτισμό ή άλλες μορφές μίσους που βασίζονται στη μισαλλοδοξία, συμπεριλαμβανομένων αυτής που εκφράζεται μέσω του επιθετικού εθνικισμού και εθνοκεντρισμού, των διακρίσεων και της εχθρότητας κατά των μειονοτήτων, των μεταναστών και των ανθρώπων με καταγωγή από την αλλοδαπή*».

Ο όρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει ιδιαίτερα υβριστική, έως και απειλητική συμπεριφορά, καθώς και σχόλια που είναι συνήθως προσβλητικά.

Επίδραση ρητορικής μίσους στα παιδιά

- Παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα
- Πληγώνει τα παιδιά που μπορεί να είναι μέλη μιας ομάδας- στόχου. Προκαλεί δυσάρεστα συναισθήματα και εσωτερικευμένες αντιδράσεις (π.χ. κατάθλιψη, απελπισία, φόβο, στρες, θυμό, κοινωνική απομόνωση)
- Το ελκυστικό περιεχόμενο των μηνυμάτων μπορεί να προσελκύσει, «εκπαιδεύσει», στρατολογήσει ή βρει συμμάχους/ υποστηρικτές ανάμεσα στα παιδιά και στους νέους
- Υποκινεί βία και απειλεί τη σωματική ακεραιότητα του/των θύματος/ -των
- Η βία που εισπράττει το θύμα παράγει εύκολα αντι-βία, που μπορεί να πάρει τη μορφή βίας προς άλλους ή προς τον ίδιο του τον εαυτό
- Η ρητορική μίσους είναι συχνά ο ηθικός αυτουργός πίσω από εγκλήματα ενάντια σε μέλη μειονοτικών ομάδων. Το φάσμα της βίας έχει ως εξής:

λεκτική/συναισθηματική κακοποίηση → απειλή βίας → άμεση σωματική βία → έντονη σωματική βία → εγκλήματα μίσους

2^η Δραστηριότητα: Διαβάστε τα παρακάτω σενάρια και ταξινομήστε τα ανάλογα με το αν πιστεύετε ότι είναι ρητορική μίσους ή όχι.

1. Κοινοποιήθηκε ένα άρθρο στο Twitter για ένα διάσημο τραγουδιστή. Πολλά από τα σχόλια περιλαμβάνουν προσβλητική γλώσσα για τον σεξουαλικό του προσανατολισμό.

2. Κάποιος μοιράζεται ένα βίντεο βίας εναντίον ενός ατόμου με αναπηρία και ζητά δράση κατά του δράστη.

3. Κάποιος αναδημοσιεύει μια προσβλητική γελοιογραφία για τους Εβραίους.

4. Πρωτοσέλιδο σε περιοδικό: «Εάν όλοι οι μετανάστες επέστρεφαν στις χώρες τους, η εγκληματικότητα θα μειωνόταν κατακόρυφα».

5. Κάποιος δημοσιεύει σε μια συνομιλία παιχνιδιού δηλώνοντας ότι οι παίκτες ενός συγκεκριμένου φύλου δεν είναι ευπρόσδεκτοι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3:

Το άρθρο ενός σημαντικού δημοσιογράφου σε εφημερίδα που πρόκειται στο κυβερνών πολιτικό κόμμα αποκαλεί τους Ρομά «ζώα» και απευθύνει έκκληση για την εξουδετέρωσή τους με κάθε μέσο. Στο φόρουμ που συνδέεται με τη διαδικτυακή έκδοση της εφημερίδας ανεβάζονται πολλά σχόλια που συμφωνούν με τις θέσεις του δημοσιογράφου.

Η εφημερίδα δεν προβαίνει σε εξηγήσεις ούτε ζητά συγγνώμη για τις θέσεις. Εμφανίζονται και άλλα άρθρα στο διαδίκτυο που υιοθετούν την ίδια στάση και χρησιμοποιούν παρόμοιο ύφος, ενώ όλο και περισσότεροι άνθρωποι αρχίζουν να σχολιάζουν στο φόρουμ.

- Ποια είναι τα θύματα της ρητορικής μίσους στο παράδειγμα αυτό; Τι επιπτώσεις έχει επάνω τους η ρητορική μίσους;
- Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτό το παράδειγμα ρητορικής μίσους στους ανθρώπους που ταυτίζονται με τις κοινότητες όπου συμβαίνει αυτό και στην κοινωνία γενικότερα;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 6:

Στο διαδίκτυο εμφανίζονται βίντεο που ισχυρίζονται ότι τα άτομα ΛΟΑΤ είναι «ανώμαλα» και «άρρωστα» και θα πρέπει να διατηρούνται μακριά από την κοινωνία, γιατί καταστρέφουν τις παραδόσεις και τη συνέχεια του έθνους. Τα βίντεο αναφέρουν πηγές επιστημονικής έρευνας, αλλά συχνά οι αναφορές γίνονται λανθασμένα ή επιλεκτικά. Κάποια από τα βίντεο δείχνουν φωτογραφίες οικογενειών ΛΟΑΤ με τα παιδιά τους.

- Ποια είναι τα θύματα της ρητορικής μίσους στο παράδειγμα αυτό; Τι επιπτώσεις έχει επάνω τους η ρητορική μίσους;
- Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτό το παράδειγμα ρητορικής μίσους στους ανθρώπους που ταυτίζονται με τις κοινότητες όπου συμβαίνει αυτό και στην κοινωνία γενικότερα;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 7:

Ένας ποδοσφαιρικός αγώνας διακόπτεται μετά από προσβολές και συνθήματα από τους οπαδούς ενάντια σε έναν παίκτη επειδή είναι «μαύρος». Ένα βίντεο με τα συνθήματα και τη διακοπή του αγώνα προβάλλεται στο διαδίκτυο και διαδίδεται γρήγορα. Ρατσιστικά σχόλια επαναλαμβάνονται σε διάφορους δικτυακούς τόπους. Όταν αρχίζει η αντίδραση με διαμαρτυρίες, πολλοί υποστηρικτές των σχολίων αυτών ισχυρίζονται ότι έπесαν θύμα λογοκρισίας.

- Ποια είναι τα θύματα της ρητορικής μίσους στο παράδειγμα αυτό; Τι επιπτώσεις έχει επάνω τους η ρητορική μίσους;
- Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτό το παράδειγμα ρητορικής μίσους στους ανθρώπους που ταυτίζονται με τις κοινότητες όπου συμβαίνει αυτό και στην κοινωνία γενικότερα;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 8:

Εδώ και λίγο καιρό κυκλοφορεί στο διαδίκτυο μια διαφήμιση για τζιν. Δείχνει μια σκηνή όπου μια γυναίκα είναι περιτριγυρισμένη από άντρες. Η σκηνή υπαινίσσεται σεξουαλικά μηνύματα, ενώ η γενικότερη εικόνα παραπέμπει σε σεξουαλική βία και βιασμό. Σε μια χώρα, αρκετές οργανώσεις διαμαρτύρονται. Τα νέα για αυτό το περιστατικό στο διαδίκτυο προσελκύουν διάφορα σχόλια, εκ των οποίων πολλά ενισχύουν την ιδέα ότι οι γυναίκες είναι αντικείμενα με τα οποία οι άντρες μπορούν να παίξουν και να είναι βίαιοι.

- Ποια είναι τα θύματα της ρητορικής μίσους στο παράδειγμα αυτό; Τι επιπτώσεις έχει επάνω τους η ρητορική μίσους;
- Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτό το παράδειγμα ρητορικής μίσους στους ανθρώπους που ταυτίζονται με κοινότητες όπου συμβαίνει αυτό και στην κοινωνία γενικότερα;

Ρητορική μίσους & Διαδίκτυο

Ας αναστοχαστούμε:

- Είναι πιο εύκολο να ξεστομίσουμε τις πιο σκοτεινές μας σκέψεις στο διαδίκτυο;
- Έχετε πει πράγματα στο διαδίκτυο που δε θα λέγατε κατά πρόσωπο;
- Υπάρχει περίπτωση να το κάνατε εάν πιστεύατε ότι δε θα σας αναγνώριζε κανείς;

- Η ρητορική μίσους είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που μπορεί να αποτελέσει παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Το κυβερνομίσος είναι ρητορική μίσους.
- Το φαινόμενο της ρητορικής μίσους δεν είναι αποκλειστικό «προνόμιο» του διαδικτύου αλλά εκεί είναι πιο ανεκτό και πιο δύσκολο να εντοπιστεί και να αντιμετωπιστεί.
- Το διαδίκτυο έχει τη δυνατότητα να «μεταδώσει» μηνύματα και στάσεις ζωής σε ένα πολύ μεγάλο κοινό και είναι πολύ εύκολο να πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

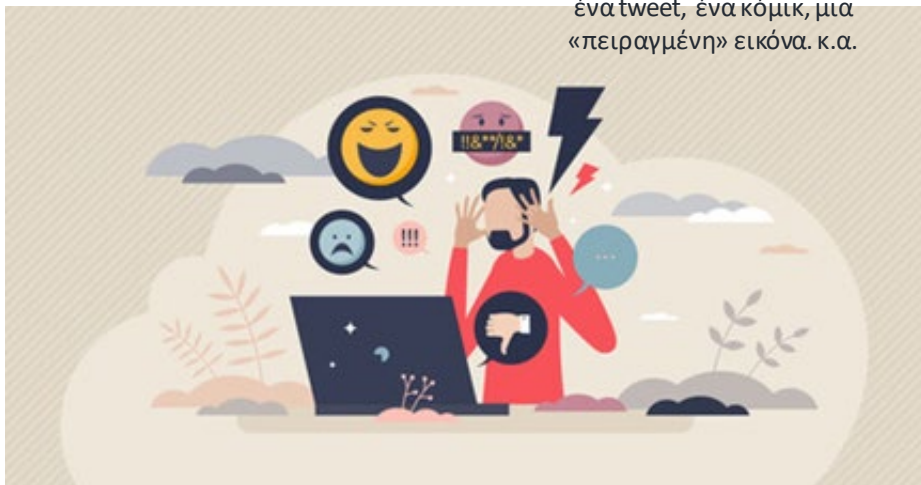

Teen Voices: Hate Speech Online

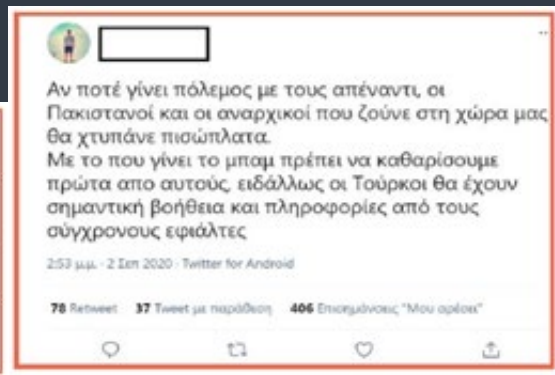
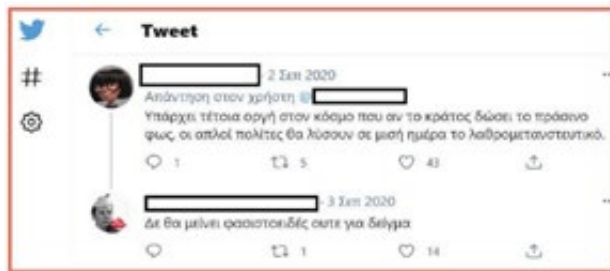
[https://www.youtube.com/watch?v=8vUdWpwLv10
&ab_channel=CommonSenseEducation](https://www.youtube.com/watch?v=8vUdWpwLv10&ab_channel=CommonSenseEducation)

Ερέθισμα για σκέψη...

με ένα τραγούδι, ένα βίντεο, ένα tweet, ένα κόμικ, μια «πειραγμένη» εικόνα. κ.α.

- ❑ Με πόσους τρόπους μπορεί κανείς να «μισεί» στο διαδίκτυο;
- ❑ Έχετε συναντήσει ποτέ ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, είτε απευθυνόταν σε κάποιο άτομο, είτε απευθυνόταν σε εκπροσώπους συγκεκριμένων ομάδων (ομοφυλόφιλους, μαύρους, Μουσουλμάνους, Εβραίους, γυναίκες, κλπ.);
- ❑ Πώς αισθάνεστε όταν συναντάτε τέτοια λόγια;
- ❑ Πώς νομίζετε ότι πρέπει να αισθάνονται τα θύματα;

Το Διαδίκτυο ως πρόσφορο έδαφος για τη «ρητορική μίσους»

Πηγή: https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2021/05/HATE_SPEECH_EDUCATORS2.pdf

- Το διαδίκτυο είναι **ευρείας εμβέλειας** άρα και μεγάλης απήχησης.
- Τα άτομα με απόψεις μίσους μπορούν να βρουν εύκολα στο διαδίκτυο άλλα **άτομα με τις ίδιες απόψεις** ή να τραβήξουν την προσοχή ή να σοκάρουν μέσα από τις δημοσιεύσεις τους.
- Στο διαδίκτυο υπάρχει η αίσθηση της **«ανωνυμίας»**.
- Η αποστολή σχολίων στην ανάρτηση κάποιου είναι **γρήγορη και εύκολη**.
- Ότι ανεβαίνει στο διαδίκτυο μπορεί να **μείνει εκεί για πάντα**.
- Εάν η ρητορική μίσους είναι διαδικτυακή, ένα θύμα μπορεί να δυσκολεύεται να αποφασίσει σε ποιον να απευθυνθεί για **βοήθεια**.
- Παρόλο που υπάρχει πάντα η δυνατότητα αναφοράς τέτοιων περιστατικών, περιεχόμενο μίσους μπορεί σχετικά εύκολα να «περάσει».
- Το διαδίκτυο είναι παγκόσμιο και διαφορετικές χώρες έχουν διαφορετικούς νόμους για τη ρητορική μίσους.

3^η Δραστηριότητα: Ρητορική μίσους στο διαδίκτυο

Πηγή: ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ <https://rm.coe.int/16806f9ac4>

1. Από προσωπικό email σε φίλο, ειπωμένο σαν «αστειό».

Θα έπρεπε απλά να αφανίσουμε τους ομοφυλόφιλους!

2. Αίτημα που δημοσιεύτηκε σε σελίδα του Facebook με πάνω από 1.000 «φίλους».

Διώξτε τους ομοφυλόφιλους από τη δημόσια ζωή. Υπογράψτε εδώ για να το πείτε στους πολιτικούς μας.

3. Σχόλιο σε νεο-ναζιστικό ιστότοπο, ψηφίστηκε από 576 άτομα.

Είχε δίκιο ο Χίτλερ που έστειλε τους ομοφυλόφιλους στοπ θάλαμο αερίων.

4. Ρεφρέν σε τραγούδι κατά των ομοφυλόφιλων. 25.000 άτομα είδαν το βίντεο στο διαδίκτυο.

Θερίστε τις αδερφές!

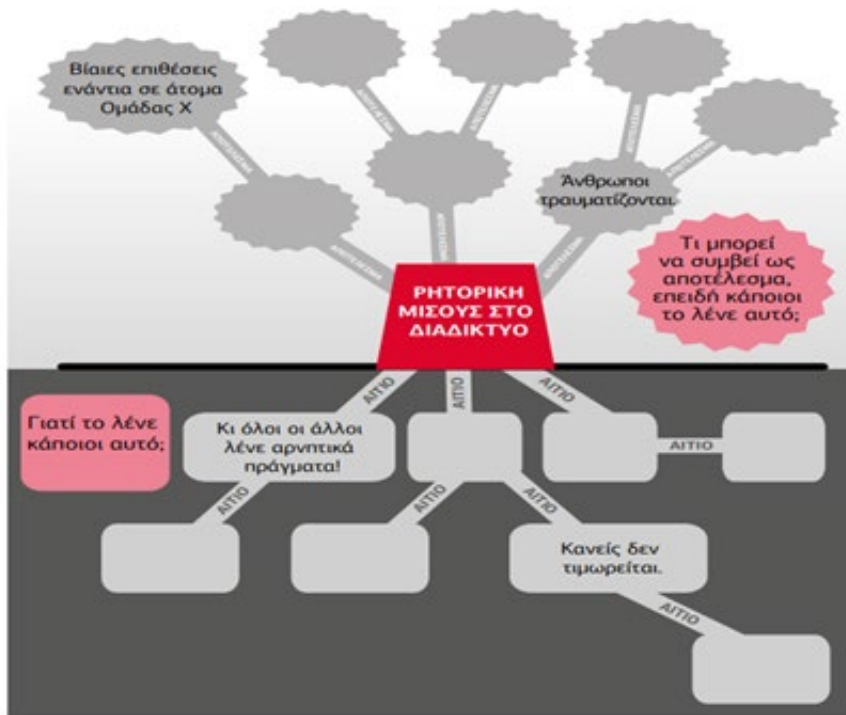
5. Κύριο άρθρο διαδικτυακής εφημερίδας, που διαμαρτυρόταν για μια απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου.

Η κοινωνία που θεωρεί ότι είναι «φυσιολογικό» να είσαι ομοφυλόφιλος είναι άρρωστη.

6. Συνέντευξη με Υπουργό Εσωτερικών αναφορικά με μια νέα πρόταση νόμου.

Πρέπει να εστιάζουμε στο να θεραπεύουμε τους ομοφυλόφιλους, όχι στο να τους ανεκόμαστε.

ΔΕΝΤΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Προστατεύοντας τα παιδιά¹...

- ❑ Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να σκεφτούν τις συνέπειες των λεγόμενων και των πράξεών τους και πώς μπορεί να κάνουν τους άλλους να αισθανθούν.
- ❑ Η προώθηση της **ευγένειας** και του **σεβασμού** είναι ένα εξαιρετικό σημείο εκκίνησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει: 1. τη χρήση ευγενικής ομιλίας, 2. την υποστήριξη μέσω likes ή θετικών σχολίων, 3. την αίτηση άδειας πριν κοινοποιήσετε κάτι για κάποιον άλλον, 4. τον διαμοιρασμό συμβουλών ή χρήσιμου περιεχομένου, 5. το να είστε υπερασπιστής.

Προστατεύοντας τα παιδιά²...

Πηγή: <https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2018/05/hate-speech-per-page.pdf>

- ❑ Συζήτηση με το παιδί, εξηγώντας τις οικουμενικές **αξίες** και τα πιστεύω σε θέματα ρατσισμού, ξеноφοβίας και άλλων μορφών μίσους.
- ❑ Ενθαρρύνετε την ανάπτυξη **κριτικής σκέψης** ώστε να μπορεί το παιδί να ξεχωρίζει το σωστό από το λάθος και τις εξτρεμιστικές απόψεις στο διαδίκτυο, υπενθυμίζοντας πάντα τις αξίες.
- ❑ Δείξτε του ότι υπάρχουν πολλές **θετικές φωνές** στο διαδίκτυο που ενώνονται και αντιτίθενται στο μίσος.
- ❑ Προετοιμάστε το ώστε να γνωρίζει **τι πρέπει να κάνει** αν συναντήσει ρητορική μίσους στο διαδίκτυο. Διδάξτε το πώς να διαγράψει ή να μπλοκάρει το χρήστη με τις ακραίες απόψεις. Βεβαιωθεί ότι γνωρίζει πώς να ενεργεί υπεύθυνα σε απευθείας σύνδεση έτσι ώστε να μην μοιράζεται ή να προωθεί θέσεις που στοχεύουν άτομα ή ομάδες.

**** Για αναφορά ακατάλληλου περιεχομένου:**

Facebook: www.facebook.com/help
Google: <https://support.google.com/legal/troubleshooter/1114905?hl=el>
Instagram: https://help.instagram.com/165828726894770?helpref=faq_content
Twitter: <https://help.twitter.com/en/safety-and-security/report-abusive-behavior>
YouTube: <https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=el>
Microsoft: <https://www.microsoft.com/en-us/concern/hatespeech>
Ανοιχτή Γραμμή Καταγγελιών Παράνομου Περιεχομένου: www.safeline.gr
ΕΛ.ΑΣ : 11188 ή [hCps://goo.gl/vOHdVb](https://goo.gl/vOHdVb)

Άλλες ενδεικτικές πηγές

- ✓ <https://saferinternet4kids.gr/>
- ✓ Εκστρατεία νέων της Ευρώπης NO HATE SPEECH MOVEMENT (<http://www.nohatespeechmovement.org/>)
- ✓ Σύνδεσμοι - Ενα εγχειρίδιο στα ελληνικά για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο μέσα από την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα
- ✓ A manual for combating hate speech online through human rights education: http://www.nohatespeechmovement.org/public/download/Bookmarks_GR.pdf

ONASSIS

Society Uncensored

#Psofos: Hate Speech on Social Media

Talk | 2021

<https://www.onassis.org/el/video/psofos-hate-speech-on-social-media>

03

Διαδικτυακός εκφοβισμός

«Τον πρώτο χρόνο στο λύκειο έφτιαξα ένα λογαριασμό στο Myspace. Λίγο αργότερα, κάποιος μπήκε στο λογαριασμό μου και άλλαξε όλες τις επικεφαλίδες, τα σχόλια, και τους τίτλους των φωτογραφιών με άσχημες κριτικές για την εμφάνισή μου ή με τη λέξη "SLUT" («τσούλα»)! Ένιωθα ταπεινωμένη. Πιστεύω ότι το άτομο πήρε τον κωδικό πρόσβασης από έναν υπολογιστή στο σχολείο, αφού μπήκα μέσα και ξέχασα να αποσυνδεθώ πριν φύγω. Αντί να αναφέρω τι είχε συμβεί, απλά διέγραψα το λογαριασμό μου ώστε να μην δουν άλλοι το προφίλ μου και τι είχε γραφτεί για μένα... Ποτέ δεν έμαθα με βεβαιότητα ποιος το έκανε, αλλά,... φυσικά έχω υποψίες... Δεν θυμάμαι να έχω μιλήσει σε κανέναν γι' αυτό. Κυρίως... απλά προσπαθούσα να το ξεχάσω και να προχωρήσω. Θυμάμαι ότι αισθανόμουν λίγο άβολα στο σχολείο για την επόμενη εβδομάδα περίπου και έμεινα εκτός σύνδεσης για πολύ καιρό. Περίμενα τουλάχιστον ένα χρόνο ή περισσότερο πριν φτιάξω ένα νέο προφίλ στο Myspace. Ήμουν πολύ προσεκτική τότε και δεν έδινα καμία πληροφορία για μένα σε αλληλογραφία με οποιονδήποτε, ώστε να μην επαναληφθεί το πρόβλημα. Συνολικά, ήταν μια φρικτή εμπειρία».

(A. Snakenborg, προσωπική επικοινωνία, 12 Νοεμβρίου 2009)

*Snakenborg, J., Van Acker, R., & Gable, R. A. (2011) Cyberbullying: Prevention and intervention to protect our children and youth. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 55(2), 88-95. DOI: 10.1080/1045988X.2011.539454.

Ερωτήσεις με αφορμή το περιστατικό διαδικτυακού εκφοβισμού

- Έχετε συναντήσει ποτέ κυβερνοεκφοβισμό/ διαδικτυακό εκφοβισμό/ ηλεκτρονικό εκφοβισμό, είτε σαν θύμα είτε σαν απλός παρατηρητής;
- Τι θα λέγατε για τη σχέση ανάμεσα στον εκφοβισμό στο διαδίκτυο και εκτός αυτού; Υπάρχουν σημαντικές διαφορές;
- Τι μπορείτε να κάνετε ενάντια στον κυβερνοεκφοβισμό;
- Ποιος πρέπει να αναλαμβάνει δράση ώστε να αποτρέπεται η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο;
- Ποιος θα έπρεπε να είναι ο ρόλος των δικτύων των μέσων, των παρόχων υπηρεσιών, της αστυνομίας, των γονιών, των σχολικών αρχών και ούτω καθ' εξής;

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Ορίζεται ως “αρνητική ή επιζήμια επαναλαμβανόμενη και εκούσια συμπεριφορά, με τη βοήθεια **ηλεκτρονικών εργαλείων επικοινωνίας** (π.χ. sms, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, σελίδες κοινωνικής δικτύωσης κ.ά.), η οποία συνεπάγεται ανισορροπία δύναμης με το λιγότερο ισχυρό άτομο ή ομάδα να δέχεται άδικη επίθεση” (Smith et al., 2008).

Ο διαδικτυακός εκφοβισμός ορίζεται ως “ηθελημένη και επαναλαμβανόμενη βλάβη που προκαλείται μέσω της χρήσης υπολογιστών, κινητών τηλεφώνου ή άλλων ηλεκτρονικών συσκευών.

“... είναι μια άλλη μορφή παραδοσιακού εκφοβισμού που χρησιμοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες” (Li, 2007).

Συνήθεις τύποι ηλεκτρονικής βίας

1. Παρενόχληση:
Προσβλητικά
μηνύματα, απειλές κ.ά.

2. Δυσφήμιση/
αμαύρωση υπόληψης:
δημοσίευση ψευδούς
δήλωσης που βλάπτει τη
φήμη του άλλου

3. Διασυρμός/ εξαπάτηση:
εξαπάτηση στο διαδίκτυο και
απόκτηση επιζήμιων
πληροφοριών που στη
συνέχεια κοινοποιούνται/
αποκαλύπτονται υπό άκρω
προσβλητικές συνθήκες

4. Αποκλεισμός από
διαδικτυακές ομάδες

Συχνότητα περιστατικών διαδικτυακού εκφοβισμού στην Ελλάδα

Μελέτη σε εφήβους ηλικίας 14-19 ετών έδειξε ότι 14,7% των μαθητών είχε πέσει θύμα διαδικτυακού εκφοβισμού μία ή δύο φορές κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο μηνών, ενώ κατά το ίδιο χρονικό διάστημα το 8,6% εκφόβισε άλλους στον κυβερνοχώρο μία ή δύο φορές (Karatzia, 2008).

Οι Τσορμπατζούδης και Αγγελακόπουλος (2012) βρήκαν ότι τα ποσοστά των εφήβων θυμάτων διαδικτυακού εκφοβισμού κυμαίνονταν μεταξύ 4% και 10% (ανάλογα με το τύπο της κυβερνοεξόντωσης), ενώ το ποσοστό θυτών εκτιμήθηκε γύρω στο 8%.

Επιπτώσεις

Ο αρνητικός αντίκτυπος του εκφοβισμού έχει τεκμηριωθεί επαρκώς και η εμπλοκή σε αυτόν θεωρείται παράγοντας κινδύνου για τη ψυχική υγεία των εφήβων (Αναγνωστάκη κ.συν., 2017).

Ο εκφοβισμός, είτε είναι πρόσωπο με πρόσωπο είτε διαμεσολαβείται από την τεχνολογία, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές συναισθηματικές και ψυχολογικές δυσχέρειες (Atkinson, 2008).

Επιπτώσεις σε θύτες & θύματα

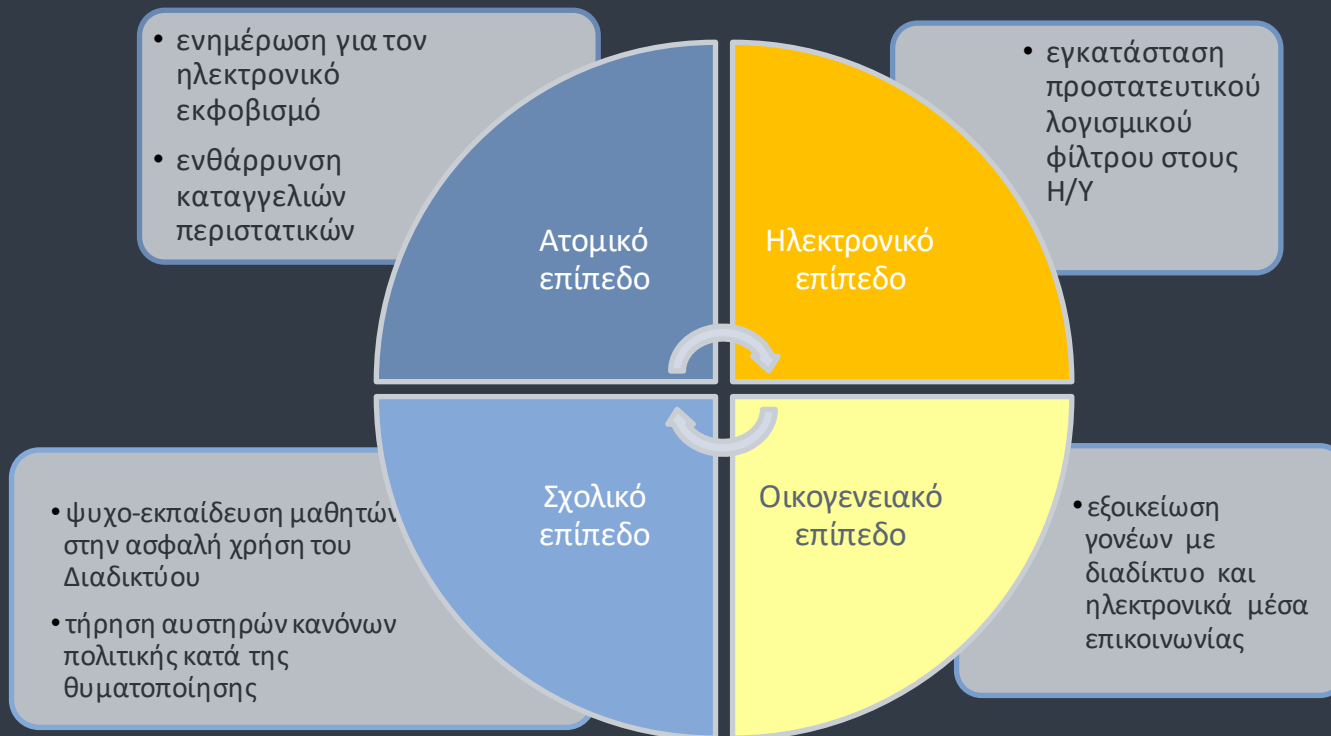
Οι **στόχοι του διαδικτυακού εκφοβισμού** συγκριτικά με συνομηλίκους που δεν αναφέρουν αυτές τις εμπειρίες αναφέρουν:

- κατάθλιψη, άγχος, δυσάρεστα συναισθήματα (αγωνία, φόβο, απελπισία, αβοηθησία, ντροπή, ενοχή), χαμηλή αυτό-εκτίμηση, ψυχοσωματικές εκδηλώσεις (πονοκέφαλο, αυπνία, ναυτία), εξωτερικευμένες αντιδράσεις/ επικίνδυνη συμπεριφορά, ΔΜΣ και αυτοκτονικότητα.
- δυσκολία στις σχέσεις με συνομηλίκους, κοινωνική αποφυγή, υψηλό επίπεδο κοινωνικού άγχους, ενώ έρευνες συνδέουν επιπλέον τη θυματοποίηση με τη χρήση αλκοόλ και εθιστικών ουσιών
- δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο και στις σχέσεις με τους συμμαθητές τους, χαμηλές σχολικές επιδόσεις, πολλές απουσίες και αυξημένες πιθανότητες να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Αυτοί που εκφοβίζουν παρουσιάζουν:

- προβλήματα συμπεριφοράς, επιθετικότητα, παρορμητικότητα, μειωμένη ικανότητα αυτοελέγχου, χαμηλή ενσυναίσθηση, αδυναμία τήρησης κανόνων και ορίων, συμπτώματα κατάθλιψης, ενώ η άσκηση οποιασδήποτε μορφής βίας, συνήθως, αποτελεί παράγοντα παραβατικής ή/και εγκληματικής συμπεριφοράς.
- ως νέοι ενήλικες αντιμετωπίζουν προβλήματα αλκοολισμού, προβλήματα με το νόμο και δυσκολίες στις σχέσεις τους με τους άλλους.

Τρόποι και προγράμματα αντιμετώπισης

Διαδικτυακός εκφοβισμός & Σχολείο

Συνήθως το υλικό που χρησιμοποιείται στον κυβερνοεκφοβισμό δημιουργείται έξω από το σχολικό περιβάλλον και δεν προορίζεται να προβληθεί εντός του σχολείου. Ωστόσο, όταν το υλικό γνωστοποιείται σε άλλους, μπορεί να έχει σημαντικό **αντίκτυπο στο σχολείο** μέσω της διατάραξης του μαθησιακού περιβάλλοντος, της δημιουργίας ενός εχθρικού κλίματος διδασκαλίας/ μάθησης στη τάξη και τη θυματοποίηση των μαθητών-στόχων.

Οργανωμένες προσπάθειες για την εκπαίδευση των μαθητών/τριων στην ορθή **χρήση των ηλεκτρονικών μέσων** και τους τρόπους **πρόληψης και αντιμετώπισης** του διαδικτυακού εκφοβισμού.

Ενδεικτικά προγράμματα παρέμβασης στο σχολείο

- iSAFE- Internet Safety Program (i-SAFE Inc., 1998),
- Cyber Bullying: A Prevention Curriculum (Kowalski & Agatston, 2008, 2009),
- Lets Fight It Together: What We All Can Do to Prevent Cyberbullying (Childnet International, 2007)
- ConRed Cyberbullying Prevention Program (Ortega-Ruiz et al., 2012)
- KiVa program(Salmivalli et al., 2011)
- “TABBY in Internet” <http://www.tabby.eu/>
- MedienHelden (Media Heroes) (Schultze-Krumbholz et al, 2012)
- “Cyber Friendly School Program” (Cross et al., 2016)
- ViSC Social Competence Program (Gradinger et al., 2016)

Προγράμματα παρέμβασης στο σχολείο- Περιεχόμενο και μέσα υλοποίησης

Υλικό και μέσα:

βίντεο ή Webisodes ή παιχνίδια ρόλων/ σενάρια ή ταινίες που σχετίζονται με τον διαδικτυακό εκφοβισμό προκειμένου να βοηθήσουν τους μαθητές να συζητήσουν θέματα που σχετίζονται με αυτόν και να εκπαιδευτούν σε τρόπους αντιμετώπισης του διαδικτυακού εκφοβισμού όταν αυτός συμβαίνει.

Συμμετέχοντες:

Μαθητές/ -τριες ή/και εκπαιδευτικοί ή/και γονείς

Κάθε ένα από αυτά τα προγράμματα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί ως αυτόνομη παρέμβαση για την πρόληψη του διαδικτυακού εκφοβισμού ή μπορούν να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο σχολικό πρόγραμμα πρόγραμμα κατά του εκφοβισμού.

Προγράμματα παρέμβασης στο σχολείο- Ενδεικτική παρουσίαση

Το πρόγραμμα **iSafe** για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο (i-SAFE Inc, 1998, 2009) είναι ένα πρόγραμμα πρόληψης για μαθητές/τριες Δημοτικού και Γυμνασίου. Το προσωπικό του σχολείου ή/και οι γονείς εκπαιδεύονται στο να εφαρμόζουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα:

- Στις μικρότερες τάξεις οι μαθητές εισάγονται στην έννοια του Διαδικτύου και εξασκούνται στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου μέσω πρακτικών μαθημάτων.
- Στις μεγαλύτερες τάξεις οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες και συζητήσεις σχετικά με τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης του κυβερνο- εκφοβισμού.
- Στο Γυμνάσιο οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες και συζητήσεις με αφορμή βίντεο που μεταδίδονται στο διαδίκτυο καθώς και εισηγήσεις σχετικά με τις διάφορες μορφές κυβερνοεκφοβισμού, τις επιπτώσεις του και την κατάλληλη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων.

Sticks and Stones: Cyberbullying (Chase Wilson, 2009): Απευθύνεται σε μαθητές γυμνασίου. Περιλαμβάνει μια ταινία που απεικονίζει έναν μαθητή ο οποίος είναι θύμα διαδικτυακού εκφοβισμού. Η ταινία συνοδεύεται από έναν ολοκληρωμένο οδηγό για τον εκπαιδευτικό που βοηθά στη διευκόλυνση της ομαδικής συζήτησης και του βιωματικού τρόπου μάθησης.

Βήματα καταπολέμησης του διαδικτυακού εκφοβισμού

Σταμάτησε

- το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουν οι μαθητές είναι να αποφεύγουν να απαντούν με οποιονδήποτε τρόπο στον εκφοβιστή. Οποιαδήποτε αντίδραση ή αντίποινα γενικά μπορεί να επιδεινώσει την κατάσταση.

Αποθήκευσε

- συστήστε στους μαθητές να αποθηκεύουν το μήνυμα, την εικόνα κ.τ.λ. που αποτελεί τη βάση του διαδικτυακού εκφοβισμού, καθώς αυτό θα βοηθήσει στον εντοπισμό και ενδεχομένως στη δίωξη του εκφοβιστή στον κυβερνοχώρο.

Απέκλεισε

- θα πρέπει να εμποδιστεί κάθε περαιτέρω επικοινωνία μαζί του με τη δυνατότητα αποκλεισμού.
- πολλά μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν στον χρήστη να καταγγείλει κακή χρήση του π.χ. στο Facebook (abuse@facebook.com)

Ενημέρωσε

- οι μαθητές θα πρέπει να ενημερώσουν έναν ενήλικα που εμπιστεύονται (γονέα, δάσκαλο ή μεγαλύτερο αδελφό/-ή) για το περιστατικό.

Αξιολόγηση προγραμμάτων παρέμβασης¹

Συστηματική ανασκόπηση σχετικά με την αξιολόγηση τέτοιων προγραμμάτων παρέμβασης με εφαρμογή στα σχολεία εντόπισε μόνο τρεις βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην τάξη (I-SAFE, The Missing Program και HAHASO) με στόχο τη μείωση της επικίνδυνης χρήσης του διαδικτύου και την πρόληψη του ηλεκτρονικού εκφοβισμού μεταξύ παιδιών και νέων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι αν και όλα τα προγράμματα αύξησαν τις γνώσεις των μαθητών σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο, κανένα από αυτά δεν άλλαξε τις στάσεις των μαθητών ή συμπεριφορές, αφού δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική μείωση των αναφορών για εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο (Mishna et al., 2009).

Ο Van Cleemput και οι συνεργάτες (2014) σε μια συστηματική ανασκόπηση που εντόπισαν 15 προγράμματα και συμπεριέλαβαν τα 6 (8 άρθρα) στη μετα-ανάλυσή τους βρήκαν ότι αν και τα συνολικά αποτελέσματα της μείωσης του εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο ήταν μέτρια, ορισμένα προγράμματα ήταν πιο αποτελεσματικά στη μείωση της θυματοποίησης.

Αξιολόγηση προγραμμάτων παρέμβασης²

Οι Ortega-Ruiz και συνεργάτες (2012) υποστήριξαν επίσης ότι τα αποτελεσματικά προγράμματα απαιτούν τις ακόλουθες στρατηγικές:

- 1) πολιτικές, διαδικασίες και πρακτικές πρόληψης
- 2) αύξηση της ευαισθητοποίησης του προσωπικού του σχολείου σε θέματα σχολικού εκφοβισμού και της ατομικής ευαισθητοποίησης των νέων στη διαδικτυακή κοινωνική ανταγωνιστικότητα.
- 3) προώθηση ενός ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος και
- 4) συμπράξεις σχολείου-οικογένειας-κοινότητας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού του σχολείου, των οικογενειών και των τοπικών οργανώσεων.

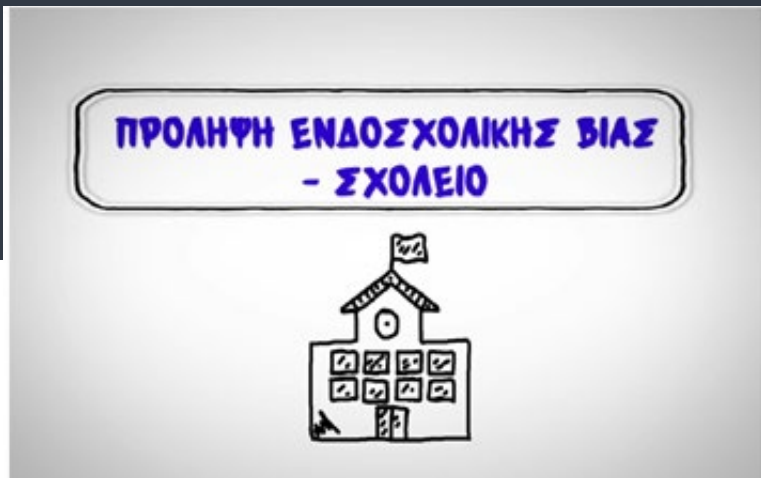
04

Δραστηριότητες Πρόληψης

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗ ΒΙΑ

https://www.youtube.com/watch?v=ivSqQHkHZ4I&ab_channel=ANTIGON_EOrganisation

ΦΟΡΕΑΣ: ΑΝΤΙΓΟΝΗ -
Κέντρο Πληροφόρησης και
Τεκμηρίωσης για τον
Ρατσισμό, την Οικολογία,
την Ειρήνη και τη Μη Βία

Έχει δημιουργήσει
πρόγραμμα για τη
Σχολική
Διαμεσολάβηση
Ομηλικών ως
μέθοδος Ειρηνικής
Επίλυσης
συγκρούσεων

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΜΕ ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

SEL... Social Emotional Learning= Κοινωνική και Συναισθηματική Ενδυνάμωση

Η προαγωγή της **κοινωνικής και συναισθηματικής ενδυνάμωσης (SEL)** αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης και της ανθρώπινης ανάπτυξης

SEL - Κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση

Είναι μία διαδικασία μέσα από την οποία παιδιά και ενήλικες: αποκτούν και εφαρμόζουν αποτελεσματικά τη γνώση, τις συμπεριφορές και τις ικανότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για να **καταλάβουν και να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους**, να **θέσουν και να κατακτήσουν θετικούς στόχους**, να αισθανθούν και να **δείξουν ενσυναίσθηση** για τους άλλους, να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν **θετικές σχέσεις** και να λαμβάνουν **θετικές αποφάσεις**.

SEL - Κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση

**Προάγει, την ισότητα στην
εκπαίδευση μέσω της
συνεργασίας σχολείου-
οικογένειας-
κοινότητας με τη δημιουργία
μαθησιακού περιβάλλοντος
που περιλαμβάνει σχέσεις
εμπιστοσύνης και συνεργασίας
και ένα ουσιαστικό πρόγραμμα
σπουδών και διδασκαλίας**

SEL - Κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση

Μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση διαφόρων μορφών **ανισότητας** και να δώσει τη δυνατότητα σε παιδιά, νέους και ενήλικες να συνδημιουργήσουν τέτοια εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που θα συμβάλουν σε ασφαλείς, υγιείς και δίκαιες κοινότητες

Μέσα από τη κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση, τα παιδιά και οι έφηβοι μαθαίνουν:

- ✓ **Να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους**
- ✓ **Να θέτουν και να πετυχαίνουν θετικούς στόχους**
- ✓ **Να αισθάνονται και να δείχνουν ενσυναίσθηση στους άλλους**
- ✓ **Να δημιουργούν θετικές σχέσεις**
- ✓ **Να παίρνουν υπεύθυνες αποφάσεις**

Οφέλη στις/στους μαθήτριες/τές

SEL και μαθητικά οφέλη

- ✓ Βελτίωση εικόνας εαυτού
- ✓ Καλύτερη συμπεριφορά στην τάξη
- ✓ Αύξηση των ακαδημαϊκών επιδόσεων

SEL και παράγοντες κινδύνου

- ✓ Μείωση των προβλημάτων συμπεριφοράς
- ✓ Μείωση των συμπεριφορών υψηλού κινδύνου (χρήση αλκοόλ ή ψυχοδραστικών ουσιών, αλλά και ως προς τη συμπεριφορά εξάρτησης από το διαδίκτυο)
- ✓ Μείωση συναισθηματικής δυσφορίας και άγχους

Οφέλη στους ενήλικες

- ✓ Οι εκπαιδευτικοί, εν προκειμένω, με ικανότητες κοινωνικής και συναισθηματικής ενδυνάμωσης μπορούν να ελέγξουν καλύτερα προβληματικές συμπεριφορές και να παραμείνουν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην τάξη
- ✓ Να αναπτύξουν **υγιείς σχέσεις** με τις/τους μαθήτριες/τές τους
- ✓ Να λειτουργούν ως **πρότυπα συμπεριφοράς** για τα παιδιά
- ✓ **Να ρυθμίζουν** τα συναισθήματά τους

Στην Ελλάδα

Η κοινωνική-συναισθηματική ενδυνάμωση έχει εφαρμοστεί με μεγάλη επιτυχία μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων:

- ✓ **YOUTH POWER (Μονάδα Εφηβικής Υγείας της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών του Νοσοκομείου Παιδων «Π. & Α. Κυριακού» - Ελληνική Εταιρεία Εφηβικής Ιατρικής)**
- ✓ **ΕνΔυναμώνω - ENABLE (Μονάδα Εφηβικής Υγείας της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών του Νοσοκομείου Παιδων «Π. & Α. Κυριακού» - Επιστημονικός Οργανισμός Μαζί για την Εφηβική Υγεία)**
- ✓ **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ SELMA (Επιστημονικός Οργανισμός Μαζί για την Εφηβική Υγεία)**

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ CASEL – SEL : περιγράφει την εκμάθηση της κοινωνικής και συναισθηματικής ενδυνάμωσης

Πηγή: Cazel.org

Πέντε μεγάλες κατηγορίες δεξιοτήτων του Cazel που βοηθούν τον εκπαιδευτικό στη διαχείριση μιας κατάστασης

1. **Αυτεπίγνωση** (η ικανότητα να προσδιορίζουμε τη συναισθηματική κατάσταση που βιώνουμε)
2. **Αυτορρύθμιση** (η ικανότητα να διατηρούμε την ηρεμία μας κατά τη διάρκεια περιόδων στρες)
3. **Κοινωνική επίγνωση** (η ενσυναίσθηση και η υιοθέτηση εναλλακτικών προοπτικών)
4. **Δεξιότητες στις σχέσεις με τους άλλους** (οι δεξιότητες επικοινωνίας και προσεκτικής ακρόασης)
5. **Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων** (η ικανότητά μας να προβλέπουμε τις συνέπειες των επιλογών μας)

Η **κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση** βάσει CASEL ενισχύει τη γνώση και τις δεξιότητες σε πέντε βασικούς τομείς ικανοτήτων

CASEL

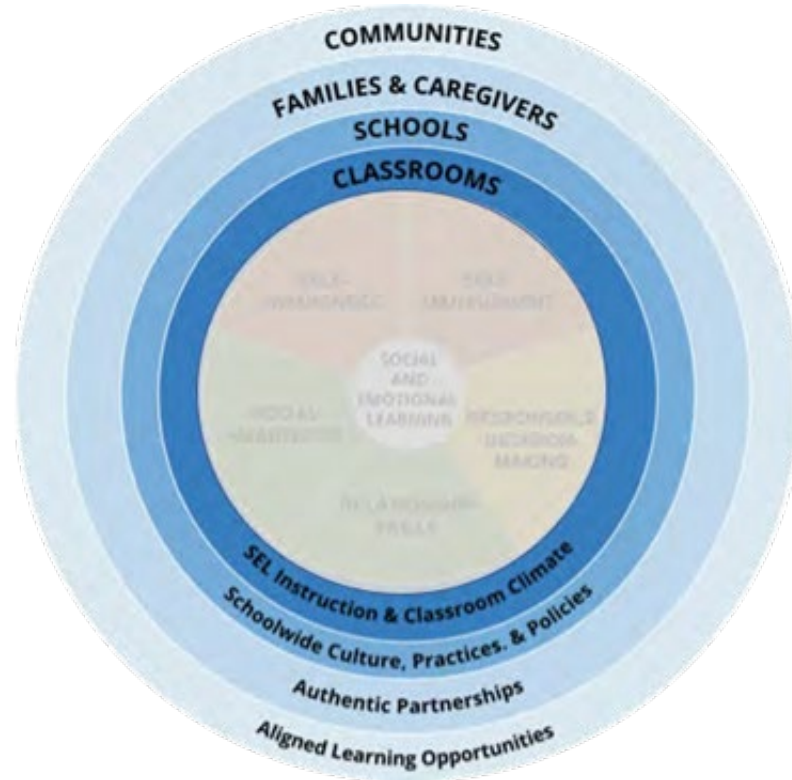

Σχήμα 3. Απεικόνιση συνιστωσών της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης

Αυτές οι ικανότητες δεν αναπτύσσονται μέσα σε ένα κενό χώρο, αλλά η ενδυνάμωση και η ανάπτυξή τους συνδιαμορφώνονται από τις αλληλεπιδράσεις, τις σχέσεις και το περιβάλλον

Φυσικά απαιτείται ο βιωματικός χαρακτήρας των προγραμμάτων πρόληψης προκειμένου να υπάρξει και η επιθυμητή αλλαγή στις/τους μαθήτριες/τές μας

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα SELMA (Social Emotional Learning Mutual Awareness) στοχεύει, μέσω των δεξιοτήτων, στην πρόληψη και καταπολέμηση της ρητορικής του μίσους online. Φιλοσοφία:

- ✓ Τα παιδιά και οι νέοι χρειάζεται να **ενδυναμωθούν**, προκειμένου να γίνουν φορείς αλλαγής.
- ✓ Οι εκπαιδευτικές ενέργειες απέναντι στη ρητορική του μίσους δεν θα πρέπει απλά να «κηρύττουν» τι είναι σωστό ή λάθος. Αντίθετα, θα πρέπει να **ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη**.
- ✓ Οι δίοδοι αλλαγής μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσα από την **υιοθέτηση ενός ολιστικού σχεδιασμού δράσης**, που:
 - Θεωρεί τη διαδικτυακή ρητορική του μίσους ως ένα μοτίβο συμπεριφοράς το οποίο συνδέεται με κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια
 - Συνδυάζει την ενημέρωση, τη γνώση και την εκπαίδευση δεξιοτήτων
 - Συμπεριλαμβάνει την ενεργό συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών

Στόχοι του Προγράμματος SELMA

- ✓ **Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση** για το φαινόμενο της ρητορικής του μίσους στο διαδίκτυο
- ✓ **Μείωση της ρητορικής του μίσους** και των επιπτώσεών της στην κοινωνία
- ✓ Καλλιέργεια **ψυχικής ανθεκτικότητας** στις ομάδες - στόχους του φαινομένου
- ✓ **Αφύπνιση** γονέων και επαγγελματιών που απευθύνονται σε νέους
- ✓ Παρότρυνση νέων, για **κατανόηση** και **σεβασμό** στο διαφορετικό κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό υπόβαθρο
- ✓ Συναισθηματική ενδυνάμωση, καλλιέργεια **αυτοεκτίμησης** και **κοινωνικών δεξιοτήτων**, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη μελών μιας κοινότητας με υγιή χαρακτηριστικά
- ✓ Δημιουργία **εργαλειοθήκης** για την καταπολέμηση της ρητορικής του μίσους, μέσω της κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης (social-emotional learning, SEL)

Τρόποι ενθάρρυνσης μαθητριών/τών για εφαρμογή των δεξιοτήτων SEL

✓ Η Κατονομασία

Για παράδειγμα, θεσπίστε μια ορολογία για να δηλώσετε μια δεξιότητα π.χ. «θα κάνουμε εξάσκηση στο 'Μείνε ήρεμος' ως ένα τρόπο να βοηθήσουμε τον εαυτό μας όταν νιώθει στρες»

✓ Η Καλλιέργεια κινήτρων

Συνεργαστείτε μαζί τους, ώστε να καταλάβουν, γιατί τους είναι χρήσιμες αυτές οι δεξιότητες, π.χ. στην παρουσίαση δεξιοτήτων ακρόασης ζητήστε τους να αναστοχαστούν πως αισθάνονται όταν ένας φίλος τους τους ακούει προσεκτικά και πως όταν δεν τους ακούει και αδιαφορεί

✓ Η Μίμηση μέσω προτύπου

Μέσα από μια δική σας επαγγελματική εμπειρία, δείξτε τους πως να χρησιμοποιούν αυτές τις δεξιότητες

✓ Η Παροχή προτροπών και ενδεικτικών στοιχείων για έννοιες και δεξιότητες που έχουν γίνει αντικείμενο μάθησης στο παρελθόν

Για παράδειγμα, ρωτήστε τους πως τους βοηθά τώρα αυτό που συζητήσαν στην αρχή της χρονιάς γύρω από το θέμα της επίλυσης συγκρούσεων, ώστε να αντιμετωπίσουν την κατάσταση έντασης που συνέβη χθες

Παιδαγωγικές μέθοδοι για τη γενίκευση των δεξιοτήτων SEL

✓ Η Ανασκόπηση

Η αναδρομή σε προηγούμενες δραστηριότητες βοηθάει όσους ήταν παρόντες, όσους απουσίαζαν και όσους ήταν παρόντες αλλά δεν παρακολουθούσαν με προσοχή

✓ Η Επανάληψη

Προτρέπει τις/τους μαθήτριες/τές να βρουν ένα τρόπο να εφαρμόσουν με ευελιξία μια δεξιότητα σε διάφορες περιστάσεις

✓ Οι Υπενθυμίσεις

- Πρόβλεψη
- Οπτικές υπενθυμίσεις
- Μαρτυρίες
- Ενδείξεις

✓ Η Ενίσχυση

Οι μαθήτριες/τές έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία στην αναγνώριση της αξίας τους, είτε αυτή προέρχεται από ενήλικες είτε από ομηλικούς

✓ Ο Αναστοχασμός

Οι ευκαιρίες για αναστοχασμό (συζήτηση, ημερολόγιο κλπ.) καλλιεργούν μια συνήθεια σκέψης, προβληματισμού και στοχασμού

SELMA Toolkit (εργαλειοθήκη)– Ενδεικτικές Δραστηριότητες

- ✓ Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων
- ✓ Ζοργκ ο Ξενοβιανός
- ✓ Βρες τον πρωταγωνιστή
- ✓ Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα
- ✓ Διαβάζοντας πίσω από τις λέξεις
- ✓ Κατασκευή memes

Τι είναι η ρητορική μίσους; > ΚΣΜ > Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων

Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων

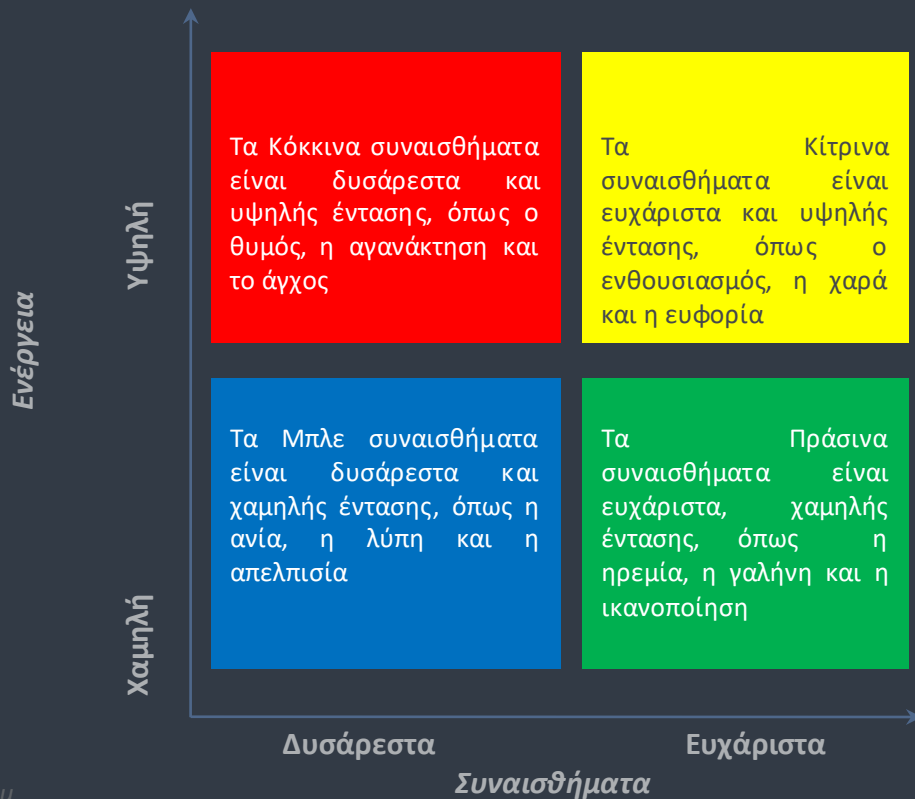
Βρείτε λέξεις που περιγράφουν τι συναισθήματα σας προκαλεί η ρητορική μίσους

Βοηθά να αυξήσουν το εύρος των λέξεων που χρησιμοποιούν για να περιγράψουν τα συναισθήματά τους. Ταυτόχρονα τους παρέχει έναν τρόπο να αξιολογήσουν πόσο καλό/άσχημο/έντονο μπορεί να είναι κάθε συναίσθημα

Ενδεικτικές Ερωτήσεις - Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων

- ✓ Στο διαδίκτυο, τι σας κάνει χαρούμενη/ο ή προκαλεί θετικά συναισθήματα;
- ✓ Στο διαδίκτυο, τι σας αναστατώνει ή σας προκαλεί ανησυχία ή θλίψη ή αρνητικά συναισθήματα;
- ✓ Τι θα θεωρούσατε περιεχόμενο μίσους στο διαδίκτυο;
- ✓ Γιατί;
- ✓ Κατά τη γνώμη σας, τι είναι η ρητορική μίσους;
- ✓ Ποιον στοχοποιεί;
- ✓ Τι συναισθήματα σας προκαλεί;
- ✓ Τι συναισθήματα προκαλεί στο άτομο ή στα άτομα τα οποία στοχοποιεί;
- ✓ Τι συναισθήματα προκαλεί σε εκείνον που χρησιμοποιεί ρητορική μίσους;
- ✓ Ορισμένες εκφάνσεις της ρητορικής μίσους σας επηρεάζουν περισσότερο από άλλες;
- ✓ Γιατί;
- ✓ Μια ενέργεια συνεχίζει να εντάσσεται στη ρητορική μίσους ακόμα κι αν το άτομο που στοχοποιείται, τελικά, δεν επηρεάζεται από αυτήν;
- ✓ Γιατί/Γιατί όχι;
- ✓ Υπάρχει διαφορά ανάμεσα στη διαδικτυακή ρητορική μίσους και το περιεχόμενο μίσους ή το περιεχόμενο που πληγώνει;
- ✓ Γιατί;
- ✓ Υπάρχει διαδικτυακό περιεχόμενο που μπορεί να παρερμηνευθεί; π.χ. Σάτιρα, παρωδία, ειρωνεία, σαρκασμός, ανέκδοτα κ.τ.λ.
- ✓ Πώς καταλαβαίνετε ότι αυτό το περιεχόμενο εντάσσεται στη ρητορική μίσους;
- ✓ Μπορείτε πάντα να το διακρίνετε;

Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων

Κατονομασία και κατηγοριοποίηση συναισθημάτων

Εξοργισμένος/η Σοκαρισμένος/η	Έκπληκτος/η Εκστατικός/η
Θυμωμένος/η	Ενθουσιώδης
Αποκρουστικός/η Τσαντισμένος/η	Ευχάριστος/η Ευτυχισμένος/η

Αηδιασμένος/η Απαθής	Άνετος Ικανοποιημένος
Μοναχικός/ή	Ξεκούραστος
Απελπισμένος/η Εξαντλημένος/η	Υπναλέος/α Γαλήνιος/α

Γαλήνιος	Αηδιασμένος
Εξοργισμένος	Άνετος
Ξεκούραστος	Ευχάριστος
Μοναχικός	Ενθουσιώδης
Αποκρουστικός	Υπναλέος
Έκπληκτος	Ευτυχισμένος
Εξαντλημένος	Σοκαρισμένος
Εκστατικός	Απαθής
Τσαντισμένος	Θυμωμένος
Ικανοποιημένος	Απελπισμένος

Τι είναι η ρητορική μίσους; > Ανάλυση των Μέσων> **Βρες τον πρωταγωνιστή**

Τι μπορείτε να μου πείτε για αυτούς τους ανθρώπους;

Αναστοχάζονται
πάνω στα δικά τους
στερεότυπα και τις
προκαταλήψεις και
εργάζονται
αναδύοντας
κοινωνικές
κατασκευές και
προσωπικές
πεποιθήσεις

Βρες τον πρωταγωνιστή

- ✓ Τι μπορείτε να μου πείτε για αυτό το άτομο; Θα εμπιστευόσασταν αυτό το άτομο να φυλάξει το κινητό σας σε μια καφετέρια;
- ✓ Γιατί/γιατί όχι;
- ✓ Στη συνέχεια παρουσιάστε την επόμενη διαφάνεια που περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή του ατόμου.
- ✓ Πόσο κοντά βρίσκονταν οι μαθήτριες/τές στην αλήθεια;
- ✓ Τι υποθέσεις έκαναν οι μαθήτριες/τές για το εν λόγω άτομο;
- ✓ Σε τι βασίζονται οι υποθέσεις τους;
- ✓ Ποιος τους έχει επηρεάσει ώστε να σχηματίσουν αυτή την άποψη για το εν λόγω άτομο;

Βρες τον πρωταγωνιστή

Στην πραγματικότητα, είμαι:

- Βρετανή
- Θηλυκού γένους
- 26 ετών
- Άθη
- Εκπρόσωπος πωλήσεων ιατρικών ειδών
- Το κίνητρό μου είναι να πετύχω τους στόχους μου στις πωλήσεις

Βρες τον πρωταγωνιστή

Στην πραγματικότητα, είμαι:

- Γερμανίδα
- Θηλυκού γένους
- 26 ετών
- Μουσουλμάνα
- Υποψήφια Διδάκτωρ Μηχανικής
- Ξέφυγα από διώξεις στη Βοσνία

Βρες τον πρωταγωνιστή

Στην πραγματικότητα, είμαι:

- Αυστραλή
- Αρσενικού γένους
- 36 ετών
- Χριστιανή
- Τρανς γυναίκα
- Πρόεδρος κατασκευαστικής εταιρείας

Γιατί εκδηλώνεται η ρητορική μίσους; > Ανάλυση των Μέσων>

Διαβάζοντας πίσω από τις λέξεις

Δίνει στις/στους μαθήτριες/τές την ευκαιρία να μελετήσουν παραδείγματα διαδικτυακού μίσους προκειμένου να λάβουν έγκαιρες και ορθές αποφάσεις με βάση τα στοιχεία που διαθέτουν και τα κυρίαρχα ατομικά συναισθήματα

Γιατί εκδηλώνεται η ρητορική μίσους; > Ανάλυση των
Μέσων>
Διαβάζοντας πίσω από τις λέξεις

Για καθένα από τα παρακάτω, σκεφτείτε:

- Το προστατευόμενο χαρακτηριστικό
- Τι συναισθήματα σας προκαλεί
- Ποιος μπορεί να το έγραψε
- Ποια είναι τα πιθανά του κίνητρα
- Τι συναισθήματα επιδιώκει να σας προκαλέσει
- Πώς επιθυμεί να αντιδράσετε

Εξθές 11:34 π.μ.

Μάντης785
Μέλος Forum

Ημ. εγγραφής: Νοέ 2018
Αναρτήσεις: 74

Σχετ.: Τι πιστεύετε;

ΕΙΝΑΙ ΑΠΡΩΣΤΗΜΕΝΟΙ

Discodiva03 • 3h

ΗΡΘΕ Η ΩΡΑ ΝΑ ‘ΚΑΝΟΝΙΣΟΥΜΕ’
ΤΟΥΣ

‘TAKE CARE’ OF

Ninja Alien 2 λεπτά πριν

ΜΑΣ ΠΗΡΑΝ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

👍 3 🗨️ 1 ΑΠΑΝΤΗΣΗ

[redacted] είναι λάθη
της φύσης
of nature

Ποιος/Ποια είναι;

Σήμερα, 8:16 π.μ.

FreedomK

Διαχειριστής

Ημ. εγγραφής: Οκτ 2001

Αναρτήσεις: 2431

Σχετ.: Χτίστε το τοίχος

Να προστατέψουμε
τα σύνορά μας
από βρωμο...

«ΔΕ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ
ΠΑΙΔΙΑ»

Ποιος είναι ο ρόλος μου και τι μπορώ να κάνω;> Παραγωγή των Μέσων>Κατασκευή memes

**Ποιος είναι ο ρόλος μου και
τι μπορώ να κάνω;**

Δίνει στις/στους
μαθήτριες/τές την
ευκαιρία να
μελετήσουν τη
χρησιμότητα του
χιούμορ και να
δημιουργήσουν ένα
χιουμοριστικό meme
το οποίο θα
χρησιμοποιούσαν ως
απάντηση σε ένα
συγκεκριμένο
σενάριο, με στόχο να
αποκλιμακώσουν την
ένταση σε μια
κατάσταση

Ποιος είναι ο ρόλος μου και τι μπορώ να κάνω;

- ✓ Χρησιμοποιούμε παραδείγματα **διαδικτυακού μίσους** με στόχο οι μαθήτριες/τές να λάβουν **ορθές αποφάσεις** βάσει των στοιχείων που διαθέτουν και των κυρίαρχων ατομικών συναισθημάτων και έπειτα να **αντιδράσουν**
- ✓ Τονίζουμε τη χρήση του **χιούμορ** ως **μέσο έκφρασης** για να αντιδράσουν οι μαθήτριες/τές σε καταστάσεις ρητορικής μίσους
- ✓ Ζητάμε από τις/τους μαθήτριες/τές να καθορίσουν ένα **meme** χιουμοριστικής φύσης, το οποίο θα αντιγραφεί και θα διαμοιρασθεί από τους χρήστες του διαδικτύου
- ✓ Δίνουμε ορισμένα **σενάρια** για να βοηθήσουμε στη δημιουργία memes

Ποιος είναι ο ρόλος μου και
τι μπορώ να κάνω;>
Παραγωγή των Μέσων>

Κατασκευή memes

Μετατρέποντας τα Αρνητικά σε Θετικά

Με μια εικόνα,
ένα ποίημα ή
στοιχάκι, αλλά
και με ένα βίντεο

Κατασκευάστε το δικό σας meme -

Προτεινόμενα σενάρια για κατασκευή meme με θετικό και χιουμοριστικό χαρακτήρα:

- ✓ Μια ομάδα σε διαδικτυακό παιχνίδι που προκαλεί έναν παίκτη **λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού.**
- ✓ Ένας φίλος δημοσιεύει το σχόλιο: «Τα αποτελέσματά μου στα εργαστήρια είναι χάλια. Χαζή ξανθιά. Καλά, τα **κορίτσια** δεν ξέρουν ότι είναι άσχετες με τις θετικές επιστήμες;»
- ✓ Στην ιστοσελίδα/τα hashtag/τους λογαριασμούς Instagram του σχολείου δημοσιεύονται **σχόλια μίσους** για τις/τους μαθητριες/τές.
- ✓ Ένας προκλητικός ομιλητής πρόκειται να επισκεφθεί το σχολείο και να προβεί σε **σχόλια μίσους** για τις/τους μαθήτριες/τές.
- ✓ Ορισμένοι μαθητές φορούν μπλουζάκια με **υβριστικά μηνύματα**. Φωτογραφίες τους καταλήγουν να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα το σχολείο να δέχεται αρνητική κριτική από τον τύπο.
- ✓ Ένας φίλος σας δημοσιεύει ένα **υποτιμητικό meme** στο διαδίκτυο.
- ✓ Παρουσιαστής ειδήσεων ειρωνεύεται επανειλημμένα τις απαντήσεις ενός συνεντευξιαζόμενου, προβάλλοντας ένα **προστατευόμενο χαρακτηριστικό**. Πολλοί χρήστες του Twitter το σχολιάζουν.

Εξωτερικοί σύνδεσμοι για κατασκευή meme

- ✓ <http://www.imagechef.com/>
- ✓ <https://makeameme.org/memegenerator>
- ✓ <https://www.memecreator.org/>
- ✓ [https://www.pizap.com/meme tool](https://www.pizap.com/meme_tool)
εφαρμογή επεξεργασίας φωτογραφιών
- ✓ <https://filmora.wondershare.com/meme-maker/> - δημιουργία meme από φωτογραφία
- ✓ <https://www.canva.com/create/memes/> - απαιτείται εγγραφή

Συμπερασματικά

Τα προγράμματα πρόληψης:

- ✓ Αποτελούν ισχυρό όπλο κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων
- ✓ Ευαισθητοποιούν και αφυπνίζουν τα άτομα της σχολικής κοινότητας
- ✓ Εκπαιδεύουν σε κοινωνικές δεξιότητες
- ✓ Καλλιεργούν την ψυχική ανθεκτικότητα

Αναδεικνύουν την ανάγκη για δημιουργία μίας κοινωνίας με κύριο χαρακτηριστικό των μελών της, το σεβασμό στη διαφορετικότητα

“Οι νέοι αναπτύσσονται μέσα σε κοινότητες και όχι σε προγράμματα”

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας!